

Natos politik efter bomberna över Jugoslavien

Slobodan Milosevic sitter fortfarande vid makten i Belgrad. Kosovo har långtifrån fred. Det är mindre utsikt idag att de olika befolkningsgrupperna i det tidigare Jugoslavien kommer att leva i fred med varandra, än mindre att de kommer att samverka med varandra. Det är det faktiska resultatet efter tre månaders bombningar. Nato bomberna nådde inte sitt mål om fred och samverkan. Om nu det var deras egentliga mål?

Resultatet efter Kosovokriget är ett än större sönderfall på Balkan. Kosovo har blivit ett Natoprotektorat, där man låter ryska trupper spela med för att rädda ansiktet på Jeltsin & Komp. Den civila förvaltningen leds av en Bernhard Koucher, som i Frankrike förtjänat sig ett namn på sina humanitära aktioner, vilka redan då var politiskt färgade. Det militära styret för KFOR står under ledning av britten Michael Jackson, som enligt läckor fruktade ett tredje världskrig och vägrade att följa order från den amerikanske Natobossen Wesley Clark, att med vapenmakt stoppa ryssarna från att tåga in på Pristinas flygfält. Men det är inte enbart Kosovo som står under Natoskydd, även Albanien och Makedonien är inbegripna.

Den brittiske statsministern Tony Blair och USA:s utrikesminister Madeleine Albright skrävlar att höga etiska värden har räddats. De säger att de har stoppat en etnisk rensning. Fakta är dock att utrensningarna kom igång på allvar, när Natobombningarna började falla. Det tog inte heller lång tid, innan det blev klart att kriget utlöst ytterligare en etnisk rensning. Varje vecka dödas tiotals människor i hämndaktioner, som till största delen utförs av albanska kosovarer. För dessa ärkenationalister finns det endast ett slags kosovarer - albanerna. Ärkenationalisterna finns framförallt i UCK-gerillan.

UCK erbjöd sig under bombkriget att strida som Natos förtrupp. Flirten med Nato, som Albright å sin sida alltid uppmanade till, ledde till spänningar i UCK. Ett antal historiska ledare rensades ut när de hade betänkligheter om det politiskt riktiga i erbjudandet. Nu för UCK ledningen en regelrätt hatkampanj mot alla serber och romer. De står i vägen för det rasistiska projektet att skapa ett etniskt rent albanskt Kosovo.

Naturligtvis underlättas kampanjen av den serbnationalistiska politik som bedrevs i Kosovo de föregående tjugo åren. Kosovos albaner var i över tio år offer för Milosevics närpå apartheidpolitik. Och månaderna innan Natobombningarna, utsattes de för en etnisk utrensning som kostade tusentals liv. Milisernas härjningar var möjliga, eftersom Milosevic & Co givit sitt OK.

Men Natos strateger har gjort sitt val. De dåliga nationalisterna är serberna. Albanerna kan räkna sig till de goda. Visserligen är det störande att det bland dem existerar omfattande maffiagång, som gör sig grova pengar på människo- och knarksmuggling, men det vore värre att inte ha några allierade alls. Att just UCK till största delen finansieras med maffiapengar tycks inte störa Nato. KFOR befälhavaren Jackson till exempel låter allt annat än trovärdig, då han klagar att vissa albaner visat sig vara lika dåliga som serberna, som om han inte visste det innan.

Nato inklusive hennes medlemsstater har gjort föga, under de gångna tio åren, för att stödja dem bland Kosovos albaner som samtidigt som de bekämpade den serbiska nationalismen inte hemföll åt en egen chauvinism.

Natos hållning är således ytterst förljuget. Men Natostrategerna är ute i egna syften och använder löftet om ett Storalbanien som bete. Nationalismen är inte begränsad till Kosovo utan har stor anslutning speciellt i norra Albanien där också maffiaverksamheten är koncentrerad, och i västra

Makedonien där det bor en halv miljon albaner. Nato kan således sätta Albanien, Makedonien under tryck. Men även medlemsstaten Grekland, då de albanska nationalisterna hävdar att en del av Grekland ingår i ett framtida Storalbanien.

Förljugenheten stannar inte här. Den stora konferensen i Sarajevo i slutet av juli i år var en skenhelighetens parad. Västledarna kom och berättade hur angelägna de är att återuppbygga och att befrämja demokratin. Men märkvärdigt nog riktades ingen uppmärksamhet mot sakernas tillstånd i Kroatien. President Franjo Tudjman är som bekant mycket njugg vad gäller yttrande- och pressfrihet. Han vägrar också att ta del i Tribunalen över Jugoslavien, som undersöker vilka missdåd det kroatiska hemvärdet gjorde i Krajina för fyra år sen, då hundratusentals serber jagades ut och hundratals mördades. Det dådet är ett av 90-talets värsta utrensningar. Ett verk i andan av ustasjautrensningar under det andra världskriget, då fascistiska hemvärnsmän mördade hundratusentals serber, romer och judar. Men Tudjman har som romersk-katolik påvens nåd. Och han togs emot av Clinton i samband med en invigning av ett museum över judeförintelsen, något Tudjman själv uttryck tvivel över. Men så var det också så, att amerikanska experter och diplomater gav hjälp åt Tudjman när han satte igång utrensningen av serberna från Krajina.

På Sarajevokonferensen uttalades ingen som helst kritik av Tudjman. All uppmärksamhet var riktad mot Serbien. Och skamlöst utövade man utpressning. Man sa, vi ger er stora summor pengar, men inget till Serbien så länge de inte går in för en demokratisering. Nu vet Nato mycket väl att både president Milosevic och parlamentet i Serbien är valda i fria val. Problemet är att serberna inte har valt rätt. De har inte valt ledare som underställer sig Nato. Och problemet är tyvärr inte slut härmed. För den serbiska oppositionen består i huvudsak av en samling ledare som anklagar Milosevic för att han inte varit nationalistisk nog. Den mest kända av dem är vindflöjeln Draskovic.

Återuppbyggnad betyder stora pengar. Så efter vapenfabrikanterna och -handlarna kommer entreprenörerna. Franska, tyska, amerikanska och italienska företag har redan satt igång sin lobby för att få kontrakten. Den tyska regeringen vill ha lejonparten av återuppbyggnationen för sig. Regeringen Schröder bestående av socialdemokrater och miljöpartister anser att Balkan i huvudsak tillhör det tyska intresseområdet, fränsett gränstrakter som Albanien och Makedonien som kan överlåtas åt inflytande från Italien och Turkiet. Det är uppenbart att Berlin har för avsikt att förstärka det tyska inflytandet inom Nato. Att man alls sände tyska trupper till Balkan betyder att man släppt alla tidigare hämningar. Men amerikanerna visade med utnämningen av den nya generalsekreteraren Robertson att de inte tänker ge sig. Amerikanerna vill ha Nato under USA:s befäl och det inbegriper även Balkan.

Kriget i Jugoslavien och protektoratet över Kosovo är för Nato ett test för kommande krig. Vi kan förvänta oss dem kring Kaspiska havet där över 70 procent av världens oljefyndigheter finns, tillsammans med mer än 30 procent av all gas. Washington har redan förberett sig. Man levererar stora mängder militärmaterial till vännen Sjevardnadze i Georgien. Och amerikansk militärpersonal besöker flitigt militärbaser i Azerbeidzjan. Dess ledare Alijev, tidigare KGB chef och sovjetisk toppledare under Brezjnev, är långt mindre någon demokrat än vad Milosevic är, men det bekymrar inte Nato eller Washington. Man har annat i sikte.

Harry Mol

Översättning från nederländska Per-Erik Wentus. Tidigare publicerad i *Rood*(Bryssel)